

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Javne zdravstvene ustanove
Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac
za period 01.01-31.12.2021. godine**

Broj: RV063-22

Banja Luka, 25.11.2022. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke	12
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana.....	12
	6. Finansijski izvještaji.....	13
	6.1. Bilans uspjeha	13
	6.1.1. Prihodi.....	13
	6.1.2. Rashodi	14
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	15
	6.2. Bilans stanja	15
	6.2.1. Aktiva.....	15
	6.2.2. Pasiva.....	18
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	20
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	20
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	21
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	21
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje	21

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2021. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije organizovan i obavljen u skladu sa odredbama člana 4., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer nije popisana sva imovina, a dio popisnih listi i izvještaj o popisu ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja:

Materijal za izradu učinaka je iskazan više za iznos od 262.720 KM, a manje su iskazani ostali materijal u skladištu za iznos od 250.470 KM i sredstva kulture za iznos od 12.250 KM, jer zalihe lijekova, tehničkog materijala, materijala za higijenu, kancelarijskog materijala, kao i knjige, nisu evidentirane u skladu sa članom 5. stav (8) i članom 8. stav (10) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Odložena poreska sredstva su iskazana više za iznos od 193.173 KM, a manje gubitak iznad visine kapitala za isti iznos, jer kamate u prethodnim godinama nisu evidentirane na rashodima kamata, što nije u skladu sa članom 44. stav (3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.2.2. izvještaja:

Dugoročni krediti u zemlji više su iskazani za iznos od 200.980 KM, a manje dugoročni krediti koji dospijevaju za plaćanje do jedne godine za isti iznos, jer obaveza po otplati dugoročnih kredita koja dospijeva za plaćanje u roku do jedne godine od dana bilansa, nije evidentirana u skladu sa članom 30. stav (7) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Takođe, dugoročne obaveze su više iskazane za iznos od 424.970 KM, a manje su iskazane ostale kratkoročne finansijske obaveze za isti iznos, jer obaveze koje su dospjele za plaćanje po osnovu Rješenja o odgođenom plaćanju duga, nisu evidentirane u skladu sa članom 30. stav (10) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Obaveze za zarade i naknade zarada više su iskazane za iznos od 848.704 KM, a manje obaveze po osnovu kamate za isti iznos, jer obaveze za kamate za neplaćene poreze i doprinose na zarade i naknade zarada nisu evidentirane u skladu sa članom 34. stav (2) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.3. izvještaja:

Bilans novčanih tokova nije sastavljen na način kako je to propisano MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 16 i 17), jer je više iskazan odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti za iznos od 6.700 KM za nabavku video nadzora, a manje je iskazan odliv gotovine iz aktivnosti investiranja za isti iznos i nisu iskazani priliv i odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja za iznose od 60.000 KM po osnovu revolving kredita.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.4. i 6.6. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragrafom 25), strukturu prihoda i rashoda shodno MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 112c), nekretnine, postrojenja i opremu shodno MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 73 i 77), tokove gotovine shodno MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 13, 17 i 52), kao i zalihe shodno MRS 2 - Zalihe (paragraf 36).

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2021. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 25.11.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac za 2021. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac za 2021. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Ugovori o djelu sa tri izvršioca su zaključeni za obavljanje poslova koji su u djelatnosti Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Kao što je navedeno pod tačkom 5. izvještaja:

Finansijski plan i Plan rada za 2021. godinu nije donio Upravni odbor i isti nisu dostavljeni Vladi Republike Srpske na saglasnost, što nije u skladu sa članom 17. stav (1) tačka 4. i članom 19. stav (1) tačka 1. Zakona o sistemu javnih službi.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja:

Plate za rukovodioce osnovnih organizacionih jedinica nisu utvrđene u visini prosječne plate radnika sa visokom stručnom spremom te organizacione jedinice, nego u visini koeficijentata zaposlenih koji ne rukovode osnovnim organizacionim jedinicama, što nije u skladu sa članom 10. stav (2) tačka 3. Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na dato mišljenje skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Vršilac dužnosti direktora Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac imenovan je u 2020. godini na period do 60 dana, a od navedenog perioda imenovanje vršioca dužnosti je vršeno u kontinuitetu sa istim licem do 2022. godine, kada je imenovano drugo lice kao vršilac dužnosti. Takođe, u 2019. godini imenovan je i jedan vršilac dužnosti člana Upravnog odbora na period do 60 dana, a navedeno imenovanje je vršeno u kontinuitetu i u 2022. godini. Imenovanja direktora i člana upravnog odbora su vršena bez provedenog postupka javne konkurencije, a članom 16. stav (5) i članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi, tačkom 9. i 11. Odluke Vlade Republike Srpske o usklađivanju akta o osnivanju Bolnice i članom 20., 25. i 27. Statuta Javne zdravstvene

ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac definisano je da direktora i članove upravnog odbora imenuje i razrješava Osnivač na period od četiri godine, uz prethodno sprovedeni postupak javne konkurencije.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac.

Banja Luka, 25.11.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se:

- 1) računovodstvenim politikama Bolnice propiše računovodstveni tretman za odmjera vanje alata, inventara i auto-guma, kao i imovine koja se revalorizuje, kako je propisano MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema,
- 2) postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza vrše u skladu članom 4., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 3) u Bilans stanja unose podaci o ispravci vrijednosti zaliha, kako je propisano članom 6. stav (3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, koji je u primjeni od 01.07.2022. godine,
- 4) obračun amortizacije vrši u skladu sa amortizacionim stopama propisanim u Računovodstvenim politikama Bolnice,
- 5) provjere korisnog vijeka trajanja postrojenja i opreme vrše na kraju svake fiskalne godine, kako je propisano MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51),
- 6) pomoćna evidencija za zalihe uskladi sa Glavnom knjigom, kako je propisano članom 17. stav (3) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 7) aktima Bolnice propiše način formiranja i korišćenja zakonskih rezervi i izvrši analiza iskazanog stanja revalorizacionih rezervi, donesu odluke o statusu istih i u skladu sa odlukama izvrše evidentiranja,
- 8) po osnovu troškova otpremnina, pomoći zaposlenima i jubilarnih nagrada iskazuju obaveze, kako je propisano članom 37. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, koji je u primjeni od 01.01.2022. godine,
- 9) u Bilansu novčanih tokova prilivi i odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja i aktivnosti finansiranja prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 16 i 17),
- 10) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije vezane za stalnost poslovanja i struktura prihoda i rashoda shodno MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25 i 112c), nekretnine, postrojenja i opremu shodno MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 73 i 77), tokove gotovine shodno MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 13, 17 i 52), kao i zalihe shodno MRS 2 - Zalihe (paragraf 36).

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se:

- 1) platni koeficijenti za obračun plata za rukovodioce osnovnih organizacionih jedinica usklade sa platnim koeficijentima propisanim članom 10. stav (2) tačka 3. Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske, koji je u primjeni od 01.08.2022. godine,

- 2) ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca, kako je propisano članom 205. Zakona o radu,
- 3) plaćanja gotovim novcem vrše u skladu sa članom 3. stav (1) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- 4) vrši ovjera knjigovodstvenih isprava, poslovni događaji unose u dnevnik prema redosledu njihovog nastanka, a aktima Bolnice definiše broj i sadržaj pomoćnih knjiga, način njihovog vođenja i povezivanja sa glavnom knjigom, kako je propisano članom 9. stav (3) i članom 11. stav (4. i 7.) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 5) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, uspostavi knjiga poslovnih procesa i druge aktivnosti koje su propisane odredbama navedenih propisa,
- 6) donese odluka za postupak pripreme poslovnih i strateških planova, kao i strateški plan, kako je propisano članom 44. Statuta Bolnice.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti, član 60., 73. i 74.,
- Zakon o sistemu javnih službi,
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- Zakon o radu, član 204. - 207.,
- Zakon o doprinosima, član 3. - 6., 10., 22. i 24.,
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Zakon o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole,
- Pravilnik o postupku direktnog sporazuma,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac.,
- Pravilnik o radu Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac,
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti zdravstva,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- Odluka o usklađivanju akta o osnivanju Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- Finansijski plan i Plan rada za 2021. godinu,
- Finansijski izvještaj za 2021. godinu,
- Statut Javne zdravstvene ustanove Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac,
- Ugovori o radu sa zaposlenima.

V **IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)**

1. **Uvod**

Javna zdravstvena ustanova Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac (u daljem tekstu: Bolnica) je pravni sljedbenik Javne zdravstvene ustanove Psihijatrijska bolnica Sokolac, koja je osnovana od strane Vlade Republike Srpske (u daljem tekstu: Osnivač) na osnovu Odluke o usklađivanju akta o osnivanju Bolnice („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 77/16).

Bolnica je osnovana za obavljanje usluga liječenja pacijenata, dijagnostike, bolničke apoteke, ishrane bolničkih pacijenata, kao i drugih bolničkih usluga.

Bolnica je na osnovu kriterijuma iz člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15 i 78/20) razvrstana u srednja pravna lica.

Organi Bolnice su direktor i Upravni odbor koje imenuje Osnivač, a njihove nadležnosti uređene su Statutom Bolnice.

Sredstva za finansiranje Bolnice u 2021. godini najvećim dijelom su obezbijeđena iz prihoda od pružanja usluga iz oblasti psihijatrije, a poslovanje se vrši preko računa otvorenih kod poslovnih banaka.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji Bolnice za period 01.01- 31.12.2021. godine nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. **Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja**

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Bolnice.

3. **Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Bolnici koji je donesen u 2018. godini sa dvije izmjene, sistematizovano je 41 radno mjesto za 161 izvršioca. Na dan 31.12.2021. godine zaposlena su 123 izvršioca i to 109 na neodređeno vrijeme i 14 izvršilaca na određeno vrijeme, od kojih je jedno imenovano lice i jedan pripravnik.

Ugovorima o radu sa zaposlenima nisu utvrđene platne grupe, podgrupe i platni razredi, nego samo visina platnog koeficijenta, što nije u skladu članom 24. Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 49/21 i 119/21).

Rukovodiocima osnovnih organizacionih jedinica utvrđeni su platni koeficijenti iz treće i četvrte platne grupe, kojima se utvrđuju plate zaposlenih koji ne rukovode osnovnim, niti unutrašnjim organizacionim jedinicama uvećani za 20%, što nije u skladu sa članom 10. stav (2) tačka 3. Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske. Navedenim članom je propisano da se plata rukovodioca osnovne organizacione jedinice utvrđuje u visini prosječne plate radnika sa visokom stručnom spremom te organizacione jedinice uvećane za 20%.

U toku 2021. godine sa tri izvršioca zaključeni su ugovori o djelu za poslove dežurnog ljekara i pripravnosti koji su u djelatnosti Bolnice, što nije u skladu sa članom 205. Zakona

o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16, 66/18, 91/21 i 119/21). Navedeni ugovori su zaključeni sa dva izvršioca u visini neto naknade od 280 KM po dežurstvu, a sa jednim izvršiocom u fiksnom iznosu koji je iznosio od 2.000 do 4.000 KM po mjesecu (januar-novembar), bez obzira na broj dežurstava. Na osnovu evidencije o prisutnosti u toku jednog mjeseca su obavljena četiri, šest ili osam dežurstava. Ugovor nije potpisan za mjesec decembar 2021. godine, a lice je izvršilo četiri dežurstva za koja je izvršeno plaćanje u iznosu od 3.000 KM.

Vršilac dužnosti direktora Bolnice imenovan je u 2020. godini na period do 60 dana, a od navedenog perioda imenovanje vršioca dužnosti je vršeno u kontinuitetu sa istim licem do 2022. godine, kada je imenovano drugo lice kao vršilac dužnosti. Takođe, u 2019. godini imenovan je i jedan vršilac dužnosti člana Upravnog odbora na period do 60 dana, a navedeno imenovanje je vršeno u kontinuitetu i u 2022. godini. Navedena imenovanja su vršena bez provedenog postupka javne konkurencije.

Članom 16. stav (5) i članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/07, 109/12 i 44/16), tačkom 9. i 11. Odluke Vlade Republike Srpske o usklađivanju akta o osnivanju Bolnice i članom 20., 25. i 27. Statuta Bolnice definisano je da direktora i članove upravnog odbora imenuje i razrješava Osnivač na period od četiri godine, uz prethodno sprovedeni postupak javne konkurencije.

Članom 73. stav (2) Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/09 i 44/15) definisano je da upravni odbor i direktora imenuje i razrješava Osnivač u skladu sa zakonom i Statutom. Članom 113. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 57/22) koji je u primjeni od 23.06.2022. godine, definisano je da upravni odbor i direktora imenuje i razrješava Vlada na prijedlog Ministarstva nakon sprovedenog postupka javne konkurencije, u skladu sa propisima kojima se uređuje sistem javnih službi, na mandat od četiri godine.

Računovodstvenim politikama Bolnice nije propisan računovodstveni tretman za odmjeravanje alata, inventara i auto-guma, kako je propisano MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 117-119) i imovine za koju se vrši revalorizacija, kako je propisano MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 35).

Kartice osnovnih sredstva ne prezentuju podatke o lokaciji, površini za zemljište, zaduženom licu i druge podatke za određeno osnovno sredstvo, jer navedeni podaci nisu uneseni u kartice osnovnih sredstava.

Odgovorna lica za kontrolu knjigovodstvenih isprava nisu vršila ovjeru iste, kako je propisano članom 9. stav (3) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, poslovni događaji iz blagajničkih dnevnika se nisu unosili u dnevnik hronološki, prema redoslijedu njihovog nastanka, a aktima Bolnice nije definisan broj i sadržaj pomoćnih knjiga, način njihovog vođenja i povezivanja sa glavnim knjigom, kako je propisano članom 11. stav (4. i 7.) navedenog zakona.

U toku 2021. godine plaćanja gotovim novcem nisu vršena u potpunosti prema odredbama člana 3. stav (1) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/12 i 10/14), jer je za dio troškova transportnih usluga, za kupovinu poklona i ostale nematerijalne troškove vršeno plaćanje u pojedinačnim iznosima većim od 200 KM.

Bolnica nije sačinila godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2021. godinu, što je propisano Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/22), jer nisu preduzete aktivnosti u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i

sprovedenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17). Takođe, nije uspostavljena knjiga poslovnih procesa, nisu popisani poslovni procesi, identifikovani i procijenjeni rizici (tačka 22. navedenog uputstva), kao ni druge aktivnosti zahtijevane navedenim propisima.

Popis imovine i obaveza u Bolnici sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije u potpunosti organizovan i izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21) - u daljem tekstu: Pravilnik o popisu, jer:

- stanja svih računa kod poslovnih banaka, sumnjiva i sporna potraživanja, odložena poreska sredstva i aktivna vremenska razgraničenja, nisu bili predmet popisa, što nije u skladu sa članom 4. Pravilnika o popisu,
- su popisnim komisijama dostavljeni podaci iz knjigovodstvenih evidencija o količinama i vrijednostima imovine i obaveza, prije sačinjavanja popisnih lista o stvarnim količinama i stvarnim vrijednostima, što nije u skladu sa članom 17. stav (3) Pravilnika o popisu, tako su komisiji za stalnu imovinu dostavljene liste sa količinama u koje je komisija unijela podatke o stvarnim količinama,
- nisu sačinjene popisne liste za obaveze, potraživanja i novčana sredstva sa podacima preuzetim iz knjigovodstvenih evidencija i podacima o stvarnim stanjima radi utvrđivanja eventualnih razlika između knjigovodstvenog i stvarnog stanja, što nije u skladu sa članom 18. Pravilnika o popisu,
- Izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, pregled količinskih i vrijednosnih razlika, podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji, kao i o radnom angažmanu lica angažovanih na popisu, kako je propisano članom 20. stav (1) Pravilnika o popisu.

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima, što je osim u ovoj tački navedeno u većini tačaka ovog izvještaja.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se:

- **platni koeficijenti za obračun plata za rukovodioce osnovnih organizacionih jedinica usklade sa platnim koeficijentima propisanim članom 10. stav (2) tačka 3. Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske, koji je u primjeni od 01.08.2022. godine,**
- **ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca, kako je propisano članom 205. Zakona o radu,**
- **računovodstvenim politikama Bolnice propiše računovodstveni tretman za odmjerenje alata, inventara i auto-guma, kao i imovine koja se revalorizuje, kako je propisano MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema,**
- **plaćanja gotovim novcem vrše u skladu sa članom 3. stav (1) Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,**
- **vrši ovjera knjigovodstvenih isprava, poslovni događaji unose u dnevnik prema redoslijedu njihovog nastanka, a aktima Bolnice definiše broj i sadržaj pomoćnih knjiga, način njihovog vođenja i povezivanja sa glavnim knjigom, kako je propisano članom 9. stav (3) i članom 11. stav (4. i 7.) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i**

postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, uspostavi knjiga poslovnih procesa i druge aktivnosti koje su propisane odredbama navedenih propisa,

- **postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza vrše u skladu članom 4., 17., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki Bolnice za 2021. godinu, planirana je vrijednost javnih nabavki u iznosu od 555.500 KM (iznosi navedeni u ovoj tački izvještaja su bez uključenog poreza na dodatu vrijednost) i to za sedam otvorenih postupaka (196.000 KM), pet konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda (90.000 KM), kao i za direktne sporazume (269.500 KM).

Prema dostavljenom pregledu planiranih i izvršenih procedura javnih nabavki, u 2021. godini u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/14), okončane su procedure javnih nabavki u vrijednosti od 298.849 KM i to sedam otvorenih postupaka u iznosu od 171.637 KM (nabavka ulja za loženje, prehrambenih proizvoda, mlijeka i mliječnih proizvoda, voća i povrća, sredstava za higijenu, kancelarijskog materijala i pekarskih proizvoda), tri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u iznosu od 49.628 KM (nabavka mesa i mesnih prerađevina, goriva i usluge prevoza radnika) i 144 direktna sporazuma u iznosu od 77.584 KM (nabavka posuđa, sanitetskog materijala, lijekova, usluge održavanja vozila, materijala za farbanje i druge nabavke).

Na planirane javne nabavke za 2020. godinu kod kojih su postupci pokrenuti u 2020. godini, a ugovori zaključeni u 2021. godini odnose se nabavke prehrambenih proizvoda, mlijeka i mliječnih proizvoda, voća i povrća, sredstava za higijenu, kancelarijskog materijala i pekarskih proizvoda u iznosu od 91.565 KM. Javne nabavke za koje su postupci pokrenuti u 2021. godini, a ugovori zaključeni u 2022. godini odnose se takođe na nabavke prehrambenih proizvoda, mlijeka i mliječnih proizvoda, voća i povrća i druge nabavke u iznosu od 80.045 KM.

Planom javnih nabavki za 2021. godinu planirane su nabavke sistematskog pregleda radnika (10.000 KM), zamjene oluka (12.000 KM), računara i računarske opreme (6.000 KM), programa za računare (6.000 KM), izrada projektne dokumentacije (6.000 KM) i druge nabavke za koje nisu pokrenuti postupci javnih nabavki, a Plan javnih nabavki nije usklađen sa Finansijskim planom Bolnice.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćene su nabavke u ukupnoj vrijednosti od 221.472 KM ili 73% od vrijednosti ugovorenih nabavki i to četiri otvorena postupka (149.554 KM), dva konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda (37.321 KM) i devet direktnih sporazuma (34.597 KM).

Bolnica nije objavila Plan javnih nabavki na svojoj veb-stranici, kako je propisano članom 17. stav (2) Zakona o javnim nabavkama, jer Bolnica nema veb -stranicu.

Osim navedenog, revizijom nisu utvrđene druge neusklađenosti u odnosu na Zakon o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Direktor Bolnice nije predložio Upravnom odboru donošenje odluke za postupak pripreme poslovnih i strateških planova, kojom bi se propisale obaveze Bolnice, rokovi za pojedine

faze rada i druga pitanja od značaja za pripremu i donošenje planova, kao i strateškog plana, kako je propisano članom 44. Statuta Bolnice.

Finansijski plan i Plan rada Bolnice za 2021. godinu, pripremljeni kao jedan akt od strane rukovodioca službe finansijsko-računovodstvenih poslova, nije dostavljen Upravnom odboru na usvajanje i Osnivaču na saglasnost, što nije u skladu sa članom 17. stav (1) tačka 4. i članom 19. stav (1) tačka 1. Zakona o sistemu javnih službi. Za navedeno nije data preporuka, jer su Finansijski plan i Plan rada za 2022. godinu usvojeni od strane Upravnog odbora 17.05.2022. godine i isti su dostavljeni Osnivaču na saglasnost.

Navedenim aktima planirani su prihodi u iznosu od 3.400.000 KM (hronična psihijatrija od 1.200.000 KM i akutna psihijatrija od 2.200.000 KM), kao i rashodi u iznosu od 3.400.000 KM (bruto plate i naknade od 2.800.000 KM i ostali troškovi od 600.000 KM).

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se donese odluka za postupak pripreme poslovnih i strateških planova, kao i strateški plan, kako je propisano članom 44. Statuta Bolnice.

6. Finansijski izvještaji

Bolnica je sačinila obrasce finansijskih izvještaja propisane članom 2. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/16) i to Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine, kao i Izvještaj o promjenama na kapitalu propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrasca izvještaja o promjenama na kapitalu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/16).

U Obrascu Bilans stanja manje su iskazane bruto vrijednost i ispravka vrijednosti poslovne aktive na poziciji zalihe materijala za iznos od 123.209 KM, jer iskazane vrijednosti ispravke vrijednosti za materijal za izradu učinaka u skladištu u iznosu od 5.712 KM i auto-gume, alat, sitan inventar i htz opremu u iznosu od 117.497 KM koje su evidentirane u Glavnoj knjizi Bolnice, nisu unesene u Obrazac Bilans stanja, kako je propisano članom 6. stav (3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Neto vrijednost zaliha iz Glavne knjige Bolnice je ispravno unesena u Obrazac Bilans stanja.

Pored navedenih obrazaca, Bolnica je sačinila Godišnji izvještaj o poslovanju - Finansijski izvještaj za 2021. godinu, koji je usvojio Upravni odbor i isti je dostavljen Osnivaču na razmatranje i usvajanje.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se u Bilans stanja unose podaci o ispravci vrijednosti zaliha, kako je propisano članom 6. stav (3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, koji je u primjeni od 01.07.2022. godine.

6.1. Bilans uspjeha

Ukupni prihodi za 2021. godinu su iskazani u iznosu od 3.708.986 KM, što je za 8% više u odnosu na Finansijski plan, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 3.902.740 KM, što je za 13% više u odnosu na Finansijski plan. Gubitak prije oporezivanja iskazan je u iznosu od 193.754 KM.

6.1.1. Prihodi

Ukupne prihode čine poslovni prihodi (3.659.919 KM), finansijski prihodi (900 KM za povrat sredstava od Osnovnog suda u Sokocu) i ostali prihodi koji se odnose na viškove zaštitne opreme utvrđene nakon usaglašavanja stanja sa apotekom (48.167 KM).

Poslovni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode po osnovu:

- Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja usluga iz oblasti psihijatrije osiguranim licima potpisanim sa Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (3.400.532 KM).
- Sporazuma o načinu otplate dospjelog duga od Centra za socijalni rad Glamoč, a na osnovu pravosnažne i izvršne presude Opštinskog suda u Livnu za uslugu liječenja pacijenata (17.646 KM),
- Rješenja Uprave za indirektno oporezivanje, Regionalni centar Sarajevo za povrat akcize za ulje za loženje (40.849 KM),
- donacija (177.261 KM, od čega se iznos od 156.710 KM odnosi na donirana sredstava zaštitne opreme od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske).

6.1.2. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su po osnovu poslovnih rashoda, finansijskih rashoda i ostalih rashoda.

Poslovni rashodi su iskazani u iznosu od 3.696.982 KM, a odnose se na troškove materijala (461.715 KM), zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (3.028.723 KM), proizvodnih usluga (48.086 KM), amortizacije i rezervisanja (94.768 KM) i nematerijalne troškove (63.690 KM).

Troškovi materijala najvećim dijelom se odnose na troškove hrane (141.607 KM), materijala za higijenu (13.782 KM), ulja za loženje (83.632 KM), tehničkog materijala (10.263 KM), lijekova (98.709 KM), goriva i maziva (14.526 KM) i električne energije (63.089 KM).

Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda odnose se na troškove bruto zarada i bruto naknada zarada (2.728.375 KM) i ostalih ličnih rashoda (300.348 KM).

Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada se odnose na troškove bruto zarada za zaposlene (2.728.375 KM) i isti su u Bilansu uspjeha manje iskazani za iznos od 18.353 KM, a više ostali lični rashodi, jer bruto naknada za članove upravnog odbora iz Glavne knjige Bolnice prilikom popunjavanja Obrasca Bilans uspjeha nije iskazana na troškovima bruto zarada i bruto naknada zarada, kako je propisano članom 6. stav (3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Ostali lični rashodi odnose se na troškove bruto naknada članovima upravnog odbora (18.353 KM, nepravilnost kod popunjavanja Bilansa stanja prethodno objašnjena), troškove otpremnina, nagrada i pomoći u skladu sa propisima o radu (49.323 KM), troškove zaposlenih na službenom putu (3.089 KM) i troškove bruto ostalih ličnih rashoda (229.583 KM).

Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda najvećim dijelom se odnose na troškove bruto zarada zaposlenih po sudskom poravnanju (75.638 KM), naknada prevoza na posao i sa posla (51.674 KM) i jubilarnih nagrada (4.778 KM).

Na jubilarne nagrade nisu obračunati porez i doprinosi kako je propisano članom 3., 11. i 58. Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20 i 49/21) i članom 3. i 24. Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 114/17, 112/19 i 49/21).

Plate, naknade i druga primanja zaposlenih definisana su Zakonom o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske, Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti zdravstva („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj

72/16, 111/16, 19/19, 68/19, 65/20 i 64/21), Pravilnikom o radu u Bolnici i ugovorima o radu.

Troškovi proizvodnih usluga odnose se na troškove transportnih usluga (10.231 KM, od čega se iznos od 9.305 KM odnosi na troškove ptt usluga), usluga održavanja (23.817 KM, od čega tekuće održavanje vozila, kotla, puteva i ostalo održavanje iznosi 18.265 KM, a održavanje osnovnih sredstva iznosi 5.552 KM), reklame i propagande (5.040 KM) i ostalih usluga (8.998 KM).

Troškovi ostalih usluga se odnose na troškove zaštite na radu (4.110 KM), komunalnih usluga (3.359 KM) i nepomenutih proizvodnih usluga (1.529 KM).

Troškovi amortizacije i rezervisanja iskazani su u iznosu od 94.768 KM, a odnose se na troškove amortizacije. Amortizacione stope propisane su u Računovodstvenim politikama Bolnice i iste nisu i potpuno primijenjene kod obračuna amortizacije.

Nematerijalni troškovi se odnose na troškove neproizvodnih usluga (31.745 KM), reprezentacije (5.862 KM), premija osiguranja (4.522 KM), platnog prometa (3.750 KM), poreza (2.423 KM), doprinosa (5.571 KM) i ostale nematerijalne troškove (9.817 KM).

Troškovi neproizvodnih usluga najvećim dijelom se odnose na troškove advokatskih usluga (9.941 KM), zdravstvenih usluga (3.331 KM), stručnog obrazovanja radnika (1.859 KM), usluge izmjene postojećih programa za računare (9.299 KM) i za rad u radnoj terapiji (5.897 KM).

Troškovi premija osiguranja odnose se na premije osiguranja zaposlenih (2.797 KM) i za imovinu (1.725 KM).

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 166.951 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode kamata po kreditima i po zateznim kamatama (166.486 KM).

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 38.807 KM, a iznos od 38.400 KM se odnosi na otpis kreveta na osnovu Odluke Upravnog odbora o usvajanju Izvještaja komisije za popis.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se obračun amortizacije vrši u skladu sa amortizacionim stopama propisanim u Računovodstvenim politikama Bolnice.

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha iskazani su ukupni prihodi (3.708.986 KM), ukupni rashodi (3.902.740 KM) i gubitak prije oporezivanja (193.754 KM).

6.2. Bilans stanja

Ukupna aktiva i ukupna pasiva na dan 31.12.2021. godine iskazane su u neto iznosu od 7.527.852 KM, a čine ih poslovna aktiva i poslovna pasiva.

6.2.1. Aktiva

Poslovna aktiva je iskazana u iznosu od 12.030.847 KM bruto vrijednosti, 4.502.995 KM ispravke vrijednosti i 7.527.852 KM neto vrijednosti, a čine je stalna sredstva, tekuća sredstva i gubitak iznad visine kapitala. Revizijom je utvrđeno da je bruto i ispravka vrijednosti poslovne aktive manje iskazana za iznos od 123.209 KM, što je objašnjeno u tački 6. Izvještaja.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazana su u iznosu od 7.177.161 KM bruto vrijednosti, 4.502.995 KM ispravke vrijednosti i 2.674.166 KM neto vrijednosti, a čine ih nekretnine, postrojenja,

oprema i investicione nekretnine. Stalna sredstva su manje iskazana za iznos od 12.250 KM, što je objašnjeno u tački 6.2.1.2. Izvještaja.

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine čine zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema i avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi.

Zemljište je iskazano u iznosu od 1.881.097 KM, a isto je evidentirano u Listu nepokretnosti broj 130/2 izdanom od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Sokolac, kao zemljište uz objekat u površini od 177.677 m² i pašnjak u površini od 1.407 m².

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 4.078.711 KM bruto vrijednosti, 3.487.574 KM ispravke vrijednosti i 591.137 KM neto vrijednosti, a čine ih objekti poslovnih zgrada.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 1.187.703 KM bruto vrijednosti, 1.015.421 KM ispravke vrijednosti i 172.282 KM neto vrijednosti, a čine ih najvećim dijelom namještaj, komunikaciona, rashladna, grejna i računarska oprema. U toku 2021. godine izvršeno je uvećanje navedene opreme za nabavku opreme za video nadzor u vrijednosti od 6.700 KM. Umanjenje vrijednosti postrojenja i opreme u toku 2021. godine iskazano je u iznosu od 7.273 KM po osnovu rashodovanja, a na osnovu Izvještaja o popisu.

Avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi iskazane su u iznosu od 29.650 KM, a odnose se na opremu koja nije data u upotrebu (infuzione pumpe, kreveti, stolice, stolovi i drugo).

Biološka sredstva i sredstva kulture nisu iskazana, a revizijom je utvrđeno da su ista manje iskazana za iznos od 12.250 KM, jer knjige nisu evidentirane na sredstvima kulture, što je objašnjeno u tački 6.2.1.2. Izvještaja.

Ustanova nije vršila provjere korisnog vijeka trajanja postrojenja i opreme na kraju svake fiskalne godine, što nije u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51).

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se provjere korisnog vijeka trajanja postrojenja i opreme vrše na kraju svake fiskalne godine, kako je propisano MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51).

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva iskazana su u iznosu od 666.709 KM bruto i neto vrijednosti, a čine ih zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji, kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina i odložena poreska sredstva. Revizijom je utvrđeno da su više iskazane bruto vrijednost tekućih sredstava za iznos od 82.214 KM i neto vrijednost za iznos od 205.423 KM, a manje ispravka vrijednosti za iznos od 123.209 KM, što je objašnjeno u nastavku ove tačke.

Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji su iskazana u bruto i neto vrijednosti od 338.706 KM, a odnose se na zalihe materijala. U Obrascu Bilans stanja bruto i ispravka vrijednosti zaliha materijala su manje iskazane za iznos od 123.209 KM, što je objašnjeno u tački 6. Izvještaja.

Zalihe materijala se odnose na zalihe materijala za izradu učinaka u skladištu i alata, inventara i htz opreme.

Materijal za izradu učinaka u skladištu iskazan je u bruto vrijednosti od 287.038 KM, ispravke vrijednosti od 5.712 KM i neto vrijednosti od 281.326 KM, a revizijom je utvrđeno da je materijal za izradu učinaka iskazan više za najmanji iznos od 262.720 KM, a manje ostali materijal u skladištu za iznos od 250.470 KM i biološka sredstva i sredstva kulture

za iznos od 12.250 KM, jer zalihe lijekova, tehničkog materijala, materijala za higijenu i kancelarijskog materijala nisu evidentirane na ostalom materijalu, a knjige na sredstvima kulture, što nije u skladu sa članom 5. stav (8) i članom 8. stav (10) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U toku revizije izvršena je reklasifikacija zaliha, te za isto nije data preporuka.

Alat, inventar i htz oprema iskazani su u bruto vrijednosti od 174.877 KM, ispravke vrijednosti od 117.497 KM i neto vrijednosti od 57.380 KM, a odnose se na alat, inventar i htz opremu u upotrebi. Ispravka vrijednosti i neto vrijednost alata, inventara i htz opreme iz pomoćne evidencije Bolnice nisu usklađene sa ispravkom i neto vrijednosti iz Glavne knjige Bolnice, što nije u skladu sa članom 17. stav (3) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Ostali materijal u skladištu nije iskazan, a revizijom je utvrđeno da je isti manje iskazan za iznos od 250.470 KM, što je prethodno objašnjeno na materijalu za izradu učinaka u skladištu.

Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina iskazani su u iznosu od 134.830 KM bruto i neto vrijednosti, a odnose se na kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane, gotovinske ekvivalente i gotovinu i aktivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 122.034 KM bruto i neto vrijednosti, a čine ih potraživanja od kupaca u zemlji (16.520 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja od Javne zdravstvene ustanove Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac (105.514 KM). Stanje sumnjivih i spornih potraživanja nije usaglašeno sa navedenom ustanovom, kako je propisano članom 18. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Potraživanja od kupaca se odnose na potraživanja od Centra za socijalni rad Glamoč u iznosu od 3.168 KM i Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske u iznosu od 13.352 KM.

Kratkoročna potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske odnose se na potraživanja po osnovu Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa prilikom pružanja usluga iz oblasti psihijatrije osiguranim licima u vrijednosti od 3.403.000 KM. Prema navedenom ugovoru Bolnica mjesečno ispostavlja fakturu u visini 1/12 ugovorenih sredstava.

Gotovinske ekvivalente i gotovinu iskazanu u iznosu od 12.334 KM čine novčana sredstva na bankovnim računima kod komercijalnih banaka u domaćoj valuti (12.241 KM), stranoj valuti (10 KM) i blagajni u domaćoj valuti (83 KM).

Odložena poreska sredstva iskazana su u iznosu od 193.173 KM, a odnose se na troškove kamata na neplaćeni porez, doprinose i troškove prinudne naplate od Poreske uprave Republike Srpske iz ranijih godina. Revizijom je utvrđeno da su više iskazana odložena poreska sredstva za iznos od 193.173 KM, a manje gubitak iznad visine kapitala za isti iznos, jer kamate u prethodnim godinama nisu evidentirane na rashodima kamata, što nije u skladu sa članom 44. stav (3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U toku revizije izvršen je prenos na gubitak ranijih godina, te za isto nije data preporuka.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se pomoćna evidencija za zalihe uskladi sa Glavnom knjigom, kako je propisano članom 17. stav (3) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

6.2.1.3. Gubitak iznad visine kapitala

Gubitak iznad visine kapitala u Bilansu stanja iskazan je u iznosu od 4.186.977 KM, a odnosi se na gubitak koji prelazi visinu kapitala. Revizijom je utvrđeno da je gubitak iznad visine kapitala iskazan manje za iznos od 193.173 KM, što je objašnjeno u tački 6.2.1.2. Izvještaja.

U Glavnoj knjizi Bolnice gubitak iznad visine kapitala nije iskazan, jer nije izvršen prenos gubitka koji prelazi visinu kapitala sa pozicije gubitak do visine kapitala na poziciju gubitak iznad visine kapitala u aktivi u iznosu od 4.186.977 KM, kako je propisano članom 21. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Donošenjem Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 104/21 i 59/22) koji je u primjeni od 01.01.2022. godine navedeno evidentiranje na poziciji aktive se ne vrši, te za isto nije data preporuka.

6.2.2. Pasiva

Poslovna pasiva je iskazana u iznosu od 7.527.852 KM, a čini je kapital i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Strukturu kapitala čini osnovni kapital, rezerve, revalorizacione rezerve i gubitak do visine kapitala.

Osnovni kapital iskazan je u iznosu od 2.000 KM, a čini ga uplaćeni kapital Osnivača koji je upisan i u Rješenju o registraciji Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu.

Rezerve su iskazane u iznosu od 160.052 KM evidentirane kao zakonske rezerve u prethodnim godinama i na istim nije bilo promjena, a aktima Bolnice nije propisan način formiranja i korišćenja zakonskih rezervi, kako bi se donijele odluke o statusu, kao i evidentiranje istih.

Revalorizacione rezerve su iskazane u iznosu od 2.078.678 KM, a čine ih revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije zemljišta (1.881.097 KM) i revalorizacione rezerve (197.581 KM) za koje je na osnovu pisanog obrazloženju za potrebe revizije navedeno da su iste formirane u prethodnim godinama i da Bolnica nema dokumentaciju na osnovu koje je izvršeno evidentiranje.

Gubitak do visine kapitala u Bilansu stanja iskazan je u iznosu od 2.240.730 KM, a čini ga gubitak ranijih godina (2.046.976 KM) i gubitak tekuće godine (193.754 KM). U Glavnoj knjizi Bolnice isti je iskazan u iznosu od 6.427.707 KM, jer nije izvršen prenos gubitka koji prelazi visinu kapitala, što je objašnjeno u tački 6.2.1.3. Izvještaja.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se aktima Bolnice propiše način formiranja i korišćenja zakonskih rezervi i izvrši analiza iskazanog stanja revalorizacionih rezervi, donesu odluke o statusu istih i u skladu sa odlukama izvrše evidentiranja.

6.2.2.2. Obaveze

Obaveze su iskazane u iznosu od 7.527.852 KM, a odnose se na dugoročne obaveze i kratkoročne obaveze.

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 3.186.750 KM, a čine ih dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze, a iste su više iskazane za iznos od 625.950 KM, što je objašnjeno u nastavku ove tačke na dugoročnim kreditima i ostalim dugoročnim obavezama.

Dugoročni krediti iskazani su u iznosu od 2.761.780 KM po osnovu tri kredita i to od „Pavlovic International Bank“ a.d. Bijeljina za investiciona ulaganja (18.880 KM), „Naša banka“ a.d. Bijeljina za refinansiranje prenesenih obaveza, izmirenje prenesenih obaveza prema dobavljačima, Poreskoj upravi Republike Srpske i Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za koji je Garanciju izdala Republika Srpska (2.500.000 KM) i Vlade Republike Srpske putem Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (242.900 KM).

Revizijom je utvrđeno da su više iskazani dugoročni krediti u zemlji za iznos od 200.980 KM, a manje dugoročni krediti koji dospijevaju za plaćanje do jedne godine za isti iznos, jer obaveza po otplati dugoročnih kredita koja dospijeva za plaćanje u roku do jedne godine od dana bilansa nije evidentirana na dugoročnim kreditima koji dospijevaju za plaćanje do jedne godine, što nije u skladu sa članom 30. stav (7) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U toku revizije za 2022. godinu izvršeno je evidentiranje na dugoročnim kreditima koji dospijevaju za plaćanje do jedne godine, te za isto nije data preporuka.

Ostale dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 424.970 KM, a odnose se na obaveze po osnovu Rješenja o odgođenom plaćanju duga od Ministarstva finansija Republike Srpske iz 2015. godine po osnovu javnih prihoda. Bolnica nije izvršila plaćanje niti jednog anuiteta, a ukupan iznos obaveza po navedenom Rješenju je dospio za plaćanje sa 28.02.2021. godine. Revizijom je utvrđeno da su više iskazane ostale dugoročne obaveze za iznos od 424.970 KM, a manje su iskazane ostale kratkoročne finansijske obaveze za isti iznos, jer nije izvršena reklasifikacija sa dugoročnih obaveza na kratkoročne obaveze, što nije u skladu sa članom 30. stav (10) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U toku revizije za 2022. godinu izvršeno je evidentiranje na kratkoročnim obavezama, te za isto nije data preporuka.

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 4.341.102 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze po osnovu obaveze iz Ugovora o kratkoročnom revolving kreditu (60.000 KM), obaveze iz poslovanja (135.529 KM) obaveze za zarade i naknade zarada (3.877.570 KM), druge obaveze (155.971 KM) i obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (112.032 KM, od čega se iznos od 110.262 KM odnosi na obaveze za poreze i doprinose po osnovu ugovora o djelu, privremenih i povremenih poslova i naknada upravnom odboru od 2016. do 2021. godine). Kratkoročne obaveze su manje iskazane za iznos od 625.950 KM, što je prethodno objašnjeno na dugoročnim kreditima i ostalim dugoročnim obavezama.

Obaveze za zarade i naknade zarada odnose se na obaveze za neto zarade i naknade zarada za period decembar 2021. godine koje su isplaćene u 2022. godini (151.126 KM), za porez i doprinose na zarade i naknade zarada (83.730 KM se odnosi na obaveze za decembar 2021. godine koje su isplaćeni u 2022. godini, a iznos od 2.794.010 KM se odnosi na period 2016-2019. godina) i po osnovu kamata za neplaćene poreze i doprinose na zarade i naknade zarada (848.704 KM).

Bolnica za period 2016-2019. godina nije vršila isplatu poreza u trenutku isplate svakog pojedinačnog dohotka, nego samo isplatu neto iznosa, što nije u skladu sa članom 58. Zakona o porezu na dohodak, kao ni doprinosa prilikom svake isplate prihoda (primanja) koji predstavlja osnov za koji se plaćaju doprinosi, što nije u skladu sa članom 24. Zakona o doprinosima.

Revizijom je utvrđeno da su više iskazane obaveze za zarade i naknade zarada za iznos od 848.704 KM, a manje obaveze po osnovu kamate za isti iznos, jer obaveze za kamate za neplaćene poreze i doprinose na zarade i naknade zarada nisu evidentirane na obavezama po osnovu kamata, što nije u skladu sa članom 34. stav (2) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga

pravna lica i preduzetnike. U toku revizije izvršena je reklasifikacija obaveza, te za isto nije data preporuka.

Druge obaveze odnose se najvećim dijelom na obaveze po sudskim poravnanjima (52.910 KM), prema zaposlenima za otpremnine i pomoći (9.572 KM) i za troškove postupka (81.971 KM). Revizijom je utvrđeno da su iste manje iskazane za iznos od 848.704 KM, što je prethodno objašnjeno na obavezama za zarade i naknade zarada.

Promet na obavezama za troškove otpremnina, pomoći zaposlenima i jubilarnih nagrada iz 2021. godine za koje je plaćanje izvršeno takođe u 2021. godini u najmanjem iznosu od 25.859 KM nije iskazan, jer su navedeni troškovi evidentirani na troškovima i žiro-računu, bez evidentiranja obaveza, što nije u skladu sa članom 33. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se po osnovu troškova otpremnina, pomoći zaposlenima i jubilarnih nagrada iskazuju obaveze, kako je propisano članom 37. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, koji je u primjeni od 01.01.2022. godine.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Polozija vanbilansne evidencije u Bilansu stanja nije iskazana, ali su u Glavnoj knjizi Bolnice polozije vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva iskazane u iznosu od 32.613 KM za kredit iz prethodnih godina koji je realizovan, te isti ne predstavlja poslovni događaj koji zahtijeva evidentiranje u vanbilansnoj evidenciji, kako je propisano članom 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U toku revizije izvršeno je isknižavanje vrijednosti vanbilansne aktiva i vanbilansne pasive iz Glavne knjige Bolnice, te za isto nije data preporuka.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu novčanih tokova iskazan je priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.541.942 KM i odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.609.571 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 67.629 KM.

Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan, a odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja je iskazan u iznosu od 30.515 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 30.515 KM.

Ukupan priliv gotovine u iznosu od 3.541.942 KM i ukupan odliv gotovine u iznosu od 3.640.086 KM daju neto odliv gotovine u iznosu od 98.144 KM.

Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 110.478 KM, a gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 12.334 KM i navedeni iznos je iskazan i u Bilansu stanja.

Bilans novčanih tokova nije sačinjen u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 16 i 17), jer:

- je odliv gotovine iz aktivnosti investiranja po osnovu nabavke opreme za video nadzor u iznosu od 6.700 KM iskazan u okviru poslovnih aktivnosti,
- priliv i odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja koji se odnosi na revolving kredit u iznosu od 60.000 KM nije iskazan u Bilansu novčanih tokova.

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se u Bilansu novčanih tokova prilivi i odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja i aktivnosti finansiranja prezentuju u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 16 i 17).

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje nisu objelodanjene informacije u vezi stalnosti poslovanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25) i za navedeno preporuka je data u tački 6.6. izvještaja.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema pismenoj informaciji za potrebe revizije protiv Bolnice se vodi jedan radni spor i jedan spor radi isplate neisplaćenih doprinosa u vrijednosti od 12.551 KM. Bolnica nema pokrenutih sudskih postupaka protiv drugih lica.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za period 01.01 - 31.12.2021. godine sačinjene su i Napomene koje pružaju neophodne informacije o Bolnici, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenim politikama i procjenama, ali iste dijelom ne zadovoljavaju zahtjeve Međunarodnih računovodstvenih standarda, jer nisu objelodanjene informacije:

- koje nisu prikazane u finansijskim izvještajima o strukturi prihoda i rashoda, što nije u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 112c),
- o korišćenom korisnom vijeku trajanja ili stopi amortizacije, naknadnim povećanjima i ostalim promjena, datumu revalorizacije, knjigovodstvenoj vrijednosti svake revalorizacione klase za nekretnine, postrojenja i opremu, što nije u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 73 i 77),
- o procjeni stalnosti poslovanja, što nije u skladu sa MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafom 25),
- o tokovima gotovine po segmentima koji proizilaze iz poslovnih aktivnosti i aktivnosti finansiranja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 13, 17 i 52),
- o korišćenom metodu obračuna izlazne vrijednosti zaliha i iznosu zaliha priznatim kao rashod, što nije u skladu sa MRS 2 - Zalihe (paragraf 36).

Preporučuje se direktoru Bolnice da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije vezane za stalnost poslovanja i struktura prihoda i rashoda shodno MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25 i 112c), nekretnine, postrojenja i opremu shodno MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 73 i 77), tokove gotovine shodno MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 13, 17 i 52), kao i zalihe shodno MRS 2 - Zalihe (paragraf 36).

Revizijski tim

Siniša Marković, s.r.

Konstantin Pavlović, s.r.